

השוחט פרק שני חולין

עין משפט נר מצוה

ק"ב א ב מ"י פ"ד מהל' מכללות אסורות הליד' [טו] סמן לאון קלד טו"ע י"ד פ"י ז סנף א [כ]:
ק"ב ג מ"י פ"ז הליד':

שיטה מקובצת

א] יבא איסור נבלה רוחל על איסור חלב ג"כ ע"י תוס' כרייתו דף כ"ג ע"א: ב] נפחות וברגום לאחר שהיטש והדם מקלח: ג] השוחט בלילה כדאמר ר"י בפרקין דלעיל השוחט בלילה שחיטתו כשרה בריעבד אבל לכתחלה לא הו"ד והו"ד בהמה מסוכנת שצריכה פירוס וכו': ד] ומאי דנקט דביתא למיאר דבעית קרא דמ"י: ה] וזהו שמימי החמנה דקאי עלה נמי בלאו דאי מואת החיה לאו: ו] דקאמר נותר ופרה עפרא בעלמא הוא כו' דבעי ר"ל וכו' ומשני כי קמ"י ליה דאורייתא כו': ז] ה"מ לשנויי דריש לקיש: ח] דלמא אתא קרא לנבלה דלא אתיא מכח מסוכנת קודם מיתתה כגון שעשאה גיסטרא: ט] דא"כ מאי פ"ך במסקנא דלמא אתא קרא לך נבלה דלא הו"ד למסוכנת מעיקרא: י] משום דאין איסור חל על איסור ומשמע אפי' כו' וז"ל ר"י ברייתו דף כ"ג ע"א ע"ש: יא] אין פירושו כההיא דבסמך: יב] האי פירושו כההיא דלעיל:

רבינו גרשום

טכא לא יאכל אלא מטפסא כל טהור יאכל בשר כו' כלומר לרבות בעצם ולרבות כיו"ב דמקבלין טפסא. כלומר עצים של מעורה: ומאי תיסק ארעתיך דאסירא. כלומר מינה תלמד ומאי תיסק ארעתיך דאסירא: וזאת החיה אשר תאכל. כלומר כה: ומתיחם בעשה. כלומר חיה אכול ושאינה חיה לא תאכל: טרפה מיבעיא: כלומר דמחטא כגון גיטל השחול א] וגיטל הכליות גיטל יך וחלל שלה: ולעבור עליו בעשה ולא תעשה. כלומר בעשה חיה אכול לא תעשה ובושר בשרה טרפה לא תאכל:

א] הדגן י"ע דהא גניטל אשכול או דבעי הלכות מן הכהים דכפרה ונאלה דע"ס הוא וי"ל בעל הכבד ולא נשמיר וימנו טהור לא נעטלו זמנת הגדין גיטל היך וכו':

מאי: לגופיה הוא דאהני אכל דליטמי איהו אחרני לאו הו' דלמא ל"ש: **מתני'** **עד שפירכסו**. דהי לא מפרכס קיס להו לרצנן דנטולה נשמתה קודם גמר שחיטתה כדאמרין בגמרא [גח]. **אם זינקה**. כדך שהבהמות נופחות בגרונם הו' הדס מקלח ומזנק צמח: זינוק קילוח: **השוחט זנינו**. ב זהמה מסוכנת שצריכה פירוס ולא ידע אי פירכסו: **ולמחר השכים ומלאו כותלי בית שחיטת הזוהר מלאים** עד כשרה מפני שזינקה: **ופמדי ר"א**. דמכשר לה זינוק אמרה ר"ש: **אחד זהמה דקה ואחד זהמה גסה**. כצ"ל: **אחד זהמה דקה ואחד זהמה גסה**. חסידות פירכוס חס היא מסוכנת: **שפסטה ידה**. בגמר שחיטתה: **ולא הזיכה פסולה**. חס היתה מסוכנת לפי שאין זה פירכוס אלא כן דרכה שפספת זאת נפש אכל גסה בלא זורחה צה"י: **גמ' ממאי דשריא**. ואפילו בפירכוס: **ומהדרין וממאי תיסק** **דאדעתין למיפרי**. דבעי קרא למשריא: **לאו חיה היא**. ואפילו מפירכוס ומנא לן דשריא: **מדאמר רחמנא נבלה לא תאכל**. וחסד נבלה מסוכנת הואי קודם מיתתה: **מגלל דקודם מיתה** כי הוה מסוכנת שריא דלי קודם מיתה אסירא מואת החיה לאחר מיתה מיבעיא מיתה מי שריא לה: **ופרכין דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת**. וקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה ואשמעינן רחמנא דקאי עלה אינלו נמי דלי מואת לאו הנא מכלל עשה עשה: **מחיים לא איקרי נבלה**. והלך למה לי לאוהורי עלה דנבלה פשיטא דאיקור מסוכנת להיכא או"ל: **דלמא לעולם היינו נבלה היינו מסוכנת**. כלומר לעולם כדקאמר דנבלה היינו צהמה ננסתכנה ונאסקרה קודם מיתה ופ"ה אינערין קרא דאילו מחיים איסור מסוכנת קשה בעלמא הוא ואשמעינן קרא דלאחר מיתה קאי נמי בלאו: **טרפה**. ניקב קרום של מוח [גכ]. או נתמחו רגליה [גד]. מחוסרת היא: ואי **ס"ד מסוכנת**. מחמת חולי דלא מחסרה אסורה דדרשינן שאינה חיה לא תאכל: **מסוכנת**. מחמת טרפות שחפרה היא: **מיבעיא**. דקן טרפה נמי אינה חיה אלא מדאינערין למיסק טרפה ש"מ מסוכנת מחמת טרפות דמיסכרה אסורה אכל שאר מסוכנת שריא דלא דרשינן שאינה חיה לא תאכל: **וסוכנת**. כלומר קרי לה דטרפה לשון מסוכנת היא כלומר קרובה למות ואינערין לעבור עליה בעשה דשאינה חיה ולא תעשה דטרפה: **אם כן נבלה** דאוקמה לעיל דמשום לעבור עליה בלאו נמי אינערין: **ל"ל השאם מחיים**. כשהיא מסוכנת קרייה רחמנא טרפה וקאי עלה בלאו ועשה: **לאחר מיתה מיבעיא**. איסורא להיכא חול: **ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת**. כלומר אפילו ננבלה עשתה עלה לאחר מיתה וננסתכנה מנא מוקמת לה ופ"ה אינערין ולתיקם עלה לאחר מיתה בשני לאון לאו דנבלה ולא דטרפה ועשה דחיה אכול: **ואמר מר**. צוזכוס צפרק טחאת העוף (דף ע'ג): **למאי הלכתא**. כלומר היא ואכל לא תאכלוהו לא כריך דהא כמיז (ויקרא א) כל חלב וכל דם לא תאכלו ומשום דמתנבלה או נטרפה מי אויל ליה איסור חלב ולמאי אינערין אלא התורה אמרה דחייב משום שני לאון משום לאו דחלב ומשום לאו דטרפה דלא תימא אין איסור חל על איסור: **אי**

מאי כי מהניא חבת הקדש לפסולא דגופיה אבל למהניא ביה ראשון ושני לא או דלמא לא שנא תיקו: **מתני'** השוחט את המסוכנת רשע"ל אומר עד שתפרכס ביד וברגל ר"א אומר דיה אם זינקה אומר ר"ש השוחט בלילה ולמחר השכים ומצא כתלים מלאים דם כשרה שזינקה וכמדת ר"א וחכ"א יעד שתפרכס או ביד או ברגל או עד שתכשבש בזנבה אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה ב בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש בלבד ב בהמה דברים אמורים שהיתה בחזקת מסוכנת אבל אם היתה בחזקת בריאה אפי' אין בה אחד מכל הסיומים הללו כשרה: **גמ'** מסוכנת ממאי דשריא וממאי תיסק אדעתין דאסירא דכתיב וזאת החיה אשר תאכלו חיה לא תאכל הוא מסוכנת אינה חיה מדאמר רחמנא נבלה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס"ד מסוכנת אסירא השתא מחיים אסירא לאחר מיתה מיבעי ודלמא היינו נבלה היינו מסוכנת לא ס"ד דכתיב וכו' ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה לאחר מיתה הוא דקרייה רחמנא נבלה מחיים לא אקרי נבלה ודלמא לעולם אימא לך היינו נבלה היינו מסוכנת מחיים בעשה לאחר מיתה בלאו אלא מדאמר רחמנא טרפה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס"ד מסוכנת אסירא השתא מסוכנת דלא מחסרה אסירא טרפה מיבעיא ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בעשה ולא תעשה א"כ נבלה דכתב רחמנא ל"ל ומה מחיים קאי עלה בלאו ועשה לאחר מיתה מיבעיא ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו ואומר מר למאי הלכתא אמרה התורה אן יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב

כך דא"כ אמאי א] פריך בנסקנא דלמא אתא קרא לך נבלה דלא אתא מכח מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא אלא פשיטא דאין זה קו וחומר דאיסור מסוכנת חמיר דחל מחיים כדאמר צוזכוס צפרק טחאת העוף (דף ע'ג). דלא ילפינן נבלה מטרפה משום דחמירא דאסורה מחיים ופ"ה למאי א] דפריך אי אמרת נמי מסוכנת שריא תקשי אמאי אינערין קרא לאסור נבלה הוה אסורה מחיים משום איסור שאינה זכוחה דרחמנא חמיר וזאת חו לא נשחטה דממ"ז חף לאחר שנתנבלה איכא עשה דשאינה זכוחה כדמשמע צפרק של שעה (פסחים דף ע"ג). וצ"ל דמ"ז ד"ד ד"רש אומר האוכל נבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור ו משמע אפילו ננבלה צויה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור והשתא כשתמה פקעה איסור אכר מן החי איסור לא חל איסור יוה"כ עם איסור נבלה צבת אמת אלא ודאי לעולם איכא איסור דשאינה זכוחה ולהכי לא חייל עליה איסור יוה"כ דמחיים נמי הוה צה איסור זה ואכתי לא פקע ויש לומר דהוה מני למימר ולטעמין:

דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת. אין י"ל לפרש כההיא דבסמך דהשתא בעי למימר דקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה: **השתא** מסוכנת דלא מחסרה אסורה טרפה מיבעיא. וכית אינערין לטרפה דלא מחסרה כגון דיתיר כיון דכל יתר כנטול דמי הא נמי מיסכרה ונפלה נמי חשונה כמסכרה: **ודלמא** היינו טרפה היינו מסוכנת. ה"י הא פירושו כההיא דלעיל דהשתא בעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דטרפה לשון מסוכנת כלומר קרובה למות בין מיסכרה בין לא מיסכרה וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לאו קאמר לעבור עליו בעשה ולא תעשה כדקאמר הלא: **ומה**

מסורת הש"ס
א] ג"י רש"ל וי"ה"א רבן גמליאל ט' [לקמן לה:]:
א] [לקמן מב:]: ב] זכמה ע:
[לקמן קג:]: ט] דפרישית.
רש"ל א' [ועיין מ"ס לקמן קג: ד"ה מה וכו':].
תורה אור השל"ם
1. דברוי אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ:
2. לא תאכלו כל נבלה לר אר ששערך בתננה ואכלה או מבר לנכרי פי עם קודש אתה לר אלהיך אתה תבשל גדי בחלב אמו:
3. וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הגגע בבבלתה יטמא עד הקרב: ויקרא יא ט'
4. ואנשי קדש תהיון לי ויבשר בשרה טרפה לא תאכלו לקבל תשלכן אתו: שמת כב לא:
5. וחלב נבלה וחלב טרפה יבשל מלאכה וכלל לא תאכלה: ויקרא כ ד
הגהות הב"ח
א] תוס' ד"ה כי מהניא וכו' ומשני כי קמ"י ע"ש:
מוסרי רש"י
בהמה דקה שפסטה ידה. חס שחיטתה, ולא החזירה פסולה. חסידות פירכוס חס היא מסוכנת: **שפסטה ידה**. בגמר שחיטתה: **ולא הזיכה פסולה**. חס היתה מסוכנת לפי שאין זה פירכוס אלא כן דרכה שפספת זאת נפש אכל גסה בלא זורחה צה"י: **גמ' ממאי דשריא**. ואפילו בפירכוס: **ומהדרין וממאי תיסק** **דאדעתין למיפרי**. דבעי קרא למשריא: **לאו חיה היא**. ואפילו מפירכוס ומנא לן דשריא: **מדאמר רחמנא נבלה לא תאכל**. וחסד נבלה מסוכנת הואי קודם מיתתה: **מגלל דקודם מיתה** כי הוה מסוכנת שריא דלי קודם מיתה אסירא מואת החיה לאחר מיתה מיבעיא מיתה מי שריא לה: **ופרכין דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת**. וקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה ואשמעינן רחמנא דקאי עלה אינלו נמי דלי מואת לאו הנא מכלל עשה עשה: **מחיים לא איקרי נבלה**. והלך למה לי לאוהורי עלה דנבלה פשיטא דאיקור מסוכנת להיכא או"ל: **דלמא לעולם היינו נבלה היינו מסוכנת**. כלומר לעולם כדקאמר דנבלה היינו צהמה ננסתכנה ונאסקרה קודם מיתה ופ"ה אינערין קרא דאילו מחיים איסור מסוכנת קשה בעלמא הוא ואשמעינן קרא דלאחר מיתה קאי נמי בלאו: **טרפה**. ניקב קרום של מוח [גכ]. או נתמחו רגליה [גד]. מחוסרת היא: ואי **ס"ד מסוכנת**. מחמת חולי דלא מחסרה אסורה דדרשינן שאינה חיה לא תאכל: **מסוכנת**. מחמת טרפות שחפרה היא: **מיבעיא**. דקן טרפה נמי אינה חיה אלא מדאינערין למיסק טרפה ש"מ מסוכנת מחמת טרפות דמיסכרה אסורה אכל שאר מסוכנת שריא דלא דרשינן שאינה חיה לא תאכל: **וסוכנת**. כלומר קרי לה דטרפה לשון מסוכנת היא כלומר קרובה למות ואינערין לעבור עליה בעשה דשאינה חיה ולא תעשה דטרפה: **אם כן נבלה** דאוקמה לעיל דמשום לעבור עליה בלאו נמי אינערין: **ל"ל השאם מחיים**. כשהיא מסוכנת קרייה רחמנא טרפה וקאי עלה בלאו ועשה: **לאחר מיתה מיבעיא**. איסורא להיכא חול: **ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת**. כלומר אפילו ננבלה עשתה עלה לאחר מיתה וננסתכנה מנא מוקמת לה ופ"ה אינערין ולתיקם עלה לאחר מיתה בשני לאון לאו דנבלה ולא דטרפה ועשה דחיה אכול: **ואמר מר**. צוזכוס צפרק טחאת העוף (דף ע'ג): **למאי הלכתא**. כלומר היא ואכל לא תאכלוהו לא כריך דהא כמיז (ויקרא א) כל חלב וכל דם לא תאכלו ומשום דמתנבלה או נטרפה מי אויל ליה איסור חלב ולמאי אינערין אלא התורה אמרה דחייב משום שני לאון משום לאו דחלב ומשום לאו דטרפה דלא תימא אין איסור חל על איסור:

דעשתא בעי למימר דקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה: **השתא** מסוכנת דלא מחסרה אסורה טרפה מיבעיא. וכית אינערין לטרפה דלא מחסרה כגון דיתיר כיון דכל יתר כנטול דמי הא נמי מיסכרה ונפלה נמי חשונה כמסכרה: **ודלמא** היינו טרפה היינו מסוכנת. ה"י הא פירושו כההיא דלעיל דהשתא בעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דטרפה לשון מסוכנת כלומר קרובה למות בין מיסכרה בין לא מיסכרה וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לאו קאמר לעבור עליו בעשה ולא תעשה כדקאמר הלא: **ומה**